

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 24.022
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	Mondriaan
Datum binnenkomst klacht	:	16 oktober 2024
Datum hoorzitting	:	28 oktober 2024
Einde termijn	:	30 oktober 2024

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klacht ingediend door de heer A., hierna te noemen klager, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een strafrechtelijke titel zorg werd verleend door Mondriaan.

De klacht is gericht tegen de zorgverantwoordelijke, mevrouw B. (GZ psycholoog), hierna te noemen verweerster.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 16 oktober 2024 van klager een mail, gedateerd op d.d. 15 oktober 2024, ontvangen, inhoudende een Wvggz-klacht.

Verweerster heeft de klachtencommissie op 18 oktober 2024 een aantal verweerstukken doen toekomen en op 24 oktober 2024 het verweerschrift.

De hoorzitting heeft op 28 oktober 2024 plaatsgevonden bij Mondriaan. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht. Klager werd tijdens de hoorzitting bijgestaan door een patiëntenvertrouwenspersoon.

1.1 TERMIJN

De Wvggz-klacht betreft een klacht als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klacht heeft betrekking op een beslissing waarvan het gevolg nog actueel is, zodat de klachtencommissie, uitgaande van de datum van ontvangst van het klaagschrift, gehouden is binnen 2 weken na ontvangst van deze klacht ter zake een schriftelijke en gemotiveerde beslissing te nemen over deze klacht, te weten uiterlijk op 30 oktober 2024. Op 29 oktober 2024 hebben partijen een verkorte beslissing ontvangen, met beknopte motivering. De beslissing met uitgewerkte motivering volgt hieronder.

2 KLACHT

Klager maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke hem in het kader van verplichte zorg te beperken in zijn bewegingsvrijheid.

3 FEITEN

- Klager is veelvuldig veroordeeld vanwege een verscheidenheid aan delicten en hem is op 23 juni 2023 een voorwaardelijke invrijheidsstelling met bijzondere voorwaarden toegekend.
- Op 25 augustus 2023 is besloten deze voorwaardelijke invrijheidsstelling te herroepen, omdat klager zich onvoldoende hield aan de bijzondere voorwaarde "Opname in een instelling voor begeleid wonen of maatschappelijke opvang". Klager is bij de desbetreffende instelling met ontslag gestuurd vanwege veelvuldig overtreden van de huisregels.
- Op 22 december 2023 is aan klager opnieuw een voorwaardelijke invrijheidsstelling toegekend en is hij geplaatst binnen een instelling voor begeleid wonen. Er was daar sprake van een forse terugval in middelengebruik waardoor klager zich wederom onvoldoende hield aan de geldende afspraken rondom dagbesteding, huisregels, urinecontroles en meldplichtafspraken. Het lukte klager niet om in een ambulant traject een abstinente leven te leiden.

- Klager is in juni 2024 bij Mondriaan geplaatst voor een klinische behandeling.
- Op 13 oktober 2024 kwam klager 1,5 uur te laat terug van verlof.
- Verweester heeft op 14 oktober 2024 met klager gesproken waarna zijn bewegingsvrijheid is beperkt.
- Klager heeft op 16 oktober 2024 verbaal agressief gedrag op de afdeling laten zien en daarbij een dreigende houding aangenomen.
- Nadat klager de onderhavige klacht had ingediend, heeft verweester op 17 oktober 2024 een artikel 9.9/8.9 Wvggz formulier aan klager uitgereikt.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Het standpunt van klager komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is het er niet mee eens dat zijn verloven zijn ingetrokken. Op zaterdag 19 oktober 2024 zou hij met verlof naar zijn moeder gaan en zijn familie zien. Op zondag 20 oktober 2024 zou hij in de buurt van de instelling met verlof mogen. Klagers broer was een week eerder voor de tweede keer vader geworden en had met het oog op klagers bezoek extra vrij genomen. In het D&R plan staat als een van de doelen dat klager zijn familiebanden wil herstellen. Zijn contacten met de familie zijn verwaterd, die tijd kan hij niet meer inhalen. Zijn moeder heeft COPD fase 3 en een verbrijzelde pols; klager wil haar graag bezoeken. Ook heeft klager huisdieren, waaronder katten, een hond en twee dwergpapegaaien, die hij wil zien. Klager is naar zijn mening het zwarte schaap van de familie en hij wil zich tegenover zijn familie graag bewijzen.

Klager begrijpt dat hij een sanctie heeft gekregen, maar vindt het zwaar overdreven dat alle verloven zijn ingetrokken. Klager erkent dat hij is afgeweken van zijn planning. Hij is in het verleden bij diverse beschermde woonvormen weggestuurd doordat hij te laat kwam en door terugvallen als gevolg van psychoses. Door het meermalen herroepen van de voorwaardelijke invrijheidstelling heeft klager in totaal 178 dagen in een penitentiaire inrichting verbleven. Klager verklaart dat hij door zijn ADHD zich moeilijk aan afspraken kan houden. Het plannen gaat al zijn hele leven fout.

Klager merkt op dat hij een versneld traject volgt en al in een beschermde woonvorm had moeten verblijven; zijn behandeldoelen zijn afgerond. Op 6 december 2024 loopt de v.i. van klager af en mag hij huiswaarts keren. Het netwerkgesprek heeft al plaatsgevonden en hij heeft getekend voor 2 jaar toezicht bij het veiligheidshuis in de regio Breda. Klager wil niet meer vastzitten aan een instantie en bij voorkeur als ZZP-er werken in de isolatietechniek.

Vanaf april 2021 valt klager onder justitie. Zijn straf zit er al lang op en hij wil verder met zijn leven en wil naar zijn familie, die hij al jaren niet meer heeft gezien. Hij is niet van plan een hele week binnen te blijven, want hij wil bewijzen dat hij tijdig binnen kan zijn. Klager ziet geen leerzaam doel in het met begeleiding tijdig binnen zijn.

Klager begrijpt de consequenties, maar deze reactie vindt hij overdreven. Als hij een dag verlof heeft gepland, dan gaat hij zeker niet expres te laat komen.

Ter zitting legt klager uit dat hij zich niet zal onttrekken; omdat hij een enkelband heeft. Hij weet dat, als hij zich onttrekt, hij binnen de kortste keren een heel politieteam om zich heen heeft staan. Hij betwijfelt of er sprake is van zo veel delictisico, zoals verweester stelt.

Met betrekking tot het genoemde agressie-incident merkt klager op dat op de avond van 16 oktober 2024 twee medepatiënten ruzie hadden en spraken met stemverheffing. Klager kan naar zijn zeggen niet tegen geschreeuw of een situatie waarin spanningen oplopen. Daarom is hij tussenbeide gesprongen, waarbij hij ook zijn stem heeft verheven. Later heeft hij dit met de betreffende patiënten opgenomen.

De patiëntenvertrouwenspersoon is van mening dat verweester niet tijdig het artikel 8:9 Wvggz formulier heeft uitgereikt. Dit had volgens de patiëntenvertrouwenspersoon direct dienen te worden uitgereikt na het nemen van het besluit het verlof in te trekken. Klager vindt het besluit volgens de

patiëntenvertrouwenspersoon ook niet proportioneel, omdat de beperking van de bewegingsvrijheid niet noodzakelijk was ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals in de huisregels beschreven.

4.1 STANDPUNT VERWEERSTER

Het standpunt van verweerster komt, samengevat, neer op het volgende.

Tijdens de opname bij Mondriaan werd ten aanzien van klager vastgesteld dat er diverse risicofactoren zijn voor delictgedrag. Het doel van de opname is om deze risicofactoren te verkleinen. Risicofactoren die bij klager bestaan zijn onder andere: verslaving, impulsiviteit, gebrekkige coping vaardigheden en beperkt probleeminzicht. Klager heeft ADHD, maar volgens verweerster hebben de problemen van klager met name te maken met de voornoemde risicofactoren.

Klager neemt deel aan diverse therapieën en maakt gebruik van verloven. Verloven worden voorbereid door stil te staan bij het doel van verlof, de bestemming van verlof en het beschrijven van de hoog risico situaties. Dit wordt mede gebruikt ter inschatting van het risico op terugval in middelengebruik of delictgedrag. Verweerster vindt dat er zeker nog sprake is van risico; klager heeft in het verleden meerdere keren een terugval gehad.

De afgelopen weken is diverse keren gebleken dat klager zich niet kon houden aan dit verlofplan. Hij kwam dan te laat terug van verlof zonder telefonisch contact op te nemen of week af van de geplande bestemming tijdens verlof. Gezien de bestaande risicofactoren van impulsiviteit en copingsvaardigheden zijn hier diverse gesprekken met klager over gevoerd, zowel door teamleden als door hoofdbehandelaar en individueel therapeut. Hierbij stond klager stil bij de omstandigheden van het afwijken van planning. Het doel hiervan is te bewerkstelligen dat klager meer probleeminzicht en -besef krijgt. Daarnaast wordt erop teruggekeken waarom het nodig is om zich aan de afspraken te houden; klager heeft immers een paar keer een terugval gehad ten aanzien van middelengebruik en delictpleging.

Op zondag 13 oktober 2024 was klager niet tijdig terug van verlof en was er geen telefonisch contact met hem mogelijk. Na overleg heeft het team besloten klager als onttrokken te melden bij de reclassering en werd er overlegd of klager gemeld moest worden bij politie. Uiteindelijk werd via een medepatiënt duidelijk dat klager via whatsapp bereikbaar was en kwam er contact tot stand. Klager gaf te kennen dat hij binnen 20 minuten terug zou komen. Na 1,5 uur kwam klager terug. Hij gaf hierbij aan dat hij niet op de geplande bestemming van verlof was, waardoor hij ook zo laat terug was. Gezien het feit dat het verlofplan wordt gebruikt om stil te staan bij hoog risico's en het klager niet lukt om zich aan afspraken te houden, werd op maandag besloten dat er geen goede risico inschatting gemaakt kon worden. Dit op basis van het verloop van niet nagekomen afspraken, in combinatie met de beschreven risicofactoren. Daarom werd besloten voor een week de verloven en therapieën buiten de beveiligde schil, om te zetten naar een aantal keren begeleid verlof. Ook het weekendverlof werd hierin meegenomen. Klager zou dat weekend voor het eerst op dagverlof gaan naar zijn eigen regio. Klager gaf aan dat hij hier niet mee eens te zijn, maar leek zich in eerste instantie erbij neer te leggen. Hij leek te begrijpen waarom dit werd ingezet. Er werd aan klager gevraagd in die week opnieuw stil te staan bij de overwegingen die ertoe hadden geleid om zich niet te houden aan afspraken (met het doel om risico's te verkleinen). Er werd ook gevraagd om samen met zijn persoonlijk begeleider stil te staan bij de verlofplanning en waar nodig aanpassingen te maken. Ook werd de individueel therapeut gevraagd aandacht te hebben hiervoor.

Omdat klager zich neer leek te leggen bij de beslissing tot beperking van de bewegingsvrijheid werd hem op 14 oktober 2024 geen informatieformulier overhandigd. Op 17 oktober 2024 werd er alsnog besloten een dergelijk formulier uit te reiken, omdat toen duidelijk werd dat klager het niet eens was met het intrekken van het weekendverlof naar de eigen regio. In de motivering werd meegenomen dat er op 16 oktober 2024 een verbaal agressie incident had plaatsgevonden.

Inmiddels heeft verweerster de draad weer opgepakt en diverse keren met klager gesproken. Klagers verlof is hervat en hij krijgt meer therapie. Het weekendverlof wordt vooraf besproken en evenals de vraag wat klager moet doen in een risicosituatie. Klager heeft een 5G-opdracht gekregen en er is met hem afgesproken de wekker te zetten. Er worden nu mini-beslissingen genomen en er wordt bekeken hoe klager zich aan de afspraken houdt.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

Klager is sedert juni 2024 in het kader van een voorwaardelijke veroordeling met bijzondere voorwaarden ter behandeling opgenomen op een FPAV, in casu Mondriaan. Daarmee geldt klager als een met zijn instemming in een accommodatie opgenomen persoon.

Ingevolge artikel 9:1 lid 2 sub a Wvggz gelden voor een persoon die met zijn instemming in een accommodatie verblijft en die tevens forensisch patiënt in de zin van artikel 1.1 van de Wet forensische zorg is, de artikelen 8:14, 8:15, 9:2 en 9:9 van deze wet. Hoofdstuk 10 Wvggz is van overeenkomstige toepassing op beslissingen ingevolge de artikelen 8:14, 8:15 en 9:9 van deze wet. Daarmee is de toepasselijkheid van artikel 10:3 Wvggz in dezen gegeven.

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz en de klachtencommissie is bevoegd van deze klacht kennis te nemen. Voorts is de klachtencommissie van oordeel dat klager, die immers in het kader van een forensische zorgtitel bij Mondriaan verblijft, in zijn klacht kan worden ontvangen.

Klager heeft van zijn wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10:3 Wvggz een klacht in te dienen met betrekking tot de beslissing van de zorgverantwoordelijke inzake het beperken van zijn bewegingsvrijheid.

Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klacht en dient zij deze beslissing van de zorgverantwoordelijke aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz, dat blijkt uit artikel 9:9 lid 4 van deze wet in dezen van toepassing is, stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing.

De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Klager brengt naar voren dat hij niet direct na het bespreken van zijn overtreding op 14 oktober 2024 een informatieformulier heeft ontvangen waarin hem de beperking van de bewegingsvrijheid, met motivering, werd medegedeeld, maar pas op 17 oktober 2024.

Verweerster heeft te kennen gegeven dat er in eerste instantie geen formulier is uitgereikt omdat klager aanvankelijk instemde met de beperking van de bewegingsvrijheid. Verweerster wilde het beperken van de bewegingsvrijheid nog in heroverweging nemen. Pas op 16 oktober 2024, door het indienen van de klacht, heeft verweerster begrepen dat klager het niet langer met de maatregel eens was. Nadat er op 16 oktober 2024 een incident op de afdeling had plaatsgevonden, heeft er geen heroverweging meer plaatsgevonden en heeft verweerster klager op 17 oktober 2024 het informatieformulier uitgereikt.

De klachtencommissie heeft kennis genomen van de inhoud van de rapportage van 14 oktober 2024, waarin verweerster heeft gerelateerd dat klager het niet leuk vindt te horen dat zijn verlof deze week enkel begeleid zal plaatsvinden, maar dat hij zich daar later bij neerlegt en dat zij daarom geen bijlage heeft uitgereikt.

Wat er ook zij van instemming van klager vanaf de datum van zijn overtreding, de klachtencommissie is van oordeel dat klager in elk geval op 16 oktober 2024 door het indienen van een klachtenformulier duidelijk kenbaar heeft gemaakt het niet langer eens te zijn met de beperking van zijn bewegingsvrijheid. Vanaf 16 oktober 2024 was er geen sprake meer van vrijwilligheid van klager ten aanzien van diens beperking van de bewegingsvrijheid, en naar aanleiding daarvan heeft verweerster geconcludeerd dat een verdere beperking van klagers bewegingsvrijheid op grond van een beslissing ex artikel 9:9 lid 2 Wvggz zou moeten plaatsvinden. In artikel 9:9 lid 4 Wvggz is bepaald dat in een dergelijke omstandigheid artikel 8:9 Wvggz van toepassing is, hetgeen meebrengt dat er ter zake van

de beperking van klagers bewegingsvrijheid door de zorgverantwoordelijke een schriftelijke en gemotiveerde beslissing moet worden genomen, met afschrift aan klager.

Verweerster had op 16 oktober 2024 verlof en heeft meteen de dag erna een informatieformulier aan klager uitgereikt. Daargelaten dat de wetgever geen termijn aan de uitreiking van de schriftelijke beslissing heeft gesteld, is hiermee komen vast te staan dat klager binnen 24 uur - naar het oordeel van de klachtencommissie in dezen een redelijke termijn - naar behoren op de hoogte is gesteld van de beslissing tot beperking van zijn bewegingsvrijheid en de gronden waarop deze beslissing is gebaseerd, met motivering. Aan het bepaalde in artikel 8:9 Wvggz jo. artikel 9:9 lid 4 Wvggz is, naar het oordeel van de klachtencommissie, aldus voldaan.

Er is derhalve geen aanleiding de klacht op formele gronden gegrond te verklaren.

INHOUDELIJKE BEOORDELING

Ten aanzien van de door klager aangevochten beslissing tot het beperken van diens bewegingsvrijheid overweegt de klachtencommissie voorts als volgt.

Op grond van artikel 9:9 lid 2 Wvggz kunnen beperkingen in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie, anders dan als middel of maatregel, aangegeven bij algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 9:8 derde lid, door de zorgverantwoordelijke worden opgelegd, indien:

- a. naar het oordeel van de zorgverantwoordelijke van de uitoefening van het recht op de bewegingsvrijheid ernstige nadelige gevolgen moeten worden gevreesd voor de gezondheidstoestand van betrokkene, dan wel
- b. dit ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals die in de huisregels is beschreven, of ter voorkoming van strafbare feiten noodzakelijk is.

Verweerster heeft klagers bewegingsvrijheid beperkt op grond van artikel 9:9 lid 2 sub b Wvggz, omdat zich in haar visie een situatie voorbeeld zoals omschreven in genoemd wetsartikel. Klager is van mening dat hiervan geen sprake was.

Klager stelt zich op het standpunt dat er geen noodzaak is geweest voor de beperking van zijn bewegingsvrijheid. Hij heeft weliswaar de regels overtreden en is te laat teruggekomen van verlof, maar de genomen maatregel staat naar zijn mening niet in verhouding tot de overtreding. Een van zijn doelen is het herstellen van familiecontact, maar door het intrekken van het verlof is hij niet in de gelegenheid geweest naar zijn familie te gaan. Deze tijd kan hij niet meer inhalen.

De klachtencommissie overweegt als volgt.

Vast staat dat klager met een strafrechtelijke zorgtitel is opgenomen bij Mondriaan. Het uittreksel uit de justitiële documentatie ten aanzien van klager vermeldt een verscheidenheid aan delicten waaronder veroordelingen vanwege het plegen van belediging, bedreiging, vernieling, mishandeling, overtredingen van de Opiumwet, het plegen van vermogensdelicten (al dan niet met geweld, middels braak en in vereniging), het overtreden van de Wegenverkeerswet en het overtreden van de Wet Wapens en Munitie. Tijdens de opname bij Mondriaan zijn als risicofactoren voor delictgedrag onder andere verslaving, impulsiviteit, gebrekkige coping vaardigheden en beperkt probleeminzicht vastgesteld. In het verleden heeft klager vaker een terugval gehad in middelengebruik en het delictgedrag van klager lijkt daarmee direct verband te hebben. Ook tijdens klager opname bij Mondriaan heeft klager in augustus van dit jaar een terugval in middelengebruik gehad. Daarnaast is klager reeds eerder twee keer teruggeplaatst in detentie, omdat hij zich niet aan de afspraken met behandelaren in de desbetreffende instelling kon houden met betrekking tot onder andere de huisregels, urinecontroles en meldplicht.

Gelet op de geschetste omstandigheden acht de klachtencommissie het begrijpelijk dat er op 13 oktober 2024 zorgen ontstonden over de verblijfplaats van klager en de indruk bestond dat klager zich aan zorg onttrokken had, toen hij niet op het afgesproken tijdstip teruggekeerd was op de afdeling en er telefonisch geen contact met hem kon worden verkregen.

Verweerster heeft naar voren gebracht dat de afdeling op een gegeven moment klager wel via whatsapp heeft weten te bereiken en dat deze aangaf binnen 20 minuten terug te zijn in de kliniek, maar dat hij desondanks niet binnen de gemelde tijd terug is gekomen.

Ondanks deze overtreding heeft verweerster naar haar zeggen de beperking van klagers bewegingsvrijheid in heroverweging willen nemen, maar stelt dat haar, nadat klager op 16 oktober 2024 betrokken was bij een incident, niets anders overbleef dan bij haar beslissing te blijven en de bewegingsvrijheid van klager gedurende een week te beperken.

Verweerster heeft deze beslissing genomen uit noodzaak ter voorkoming van verstoring van de orde en of voor de veiligheid in de accommodatie, zoals in de huisregels beschreven en ter voorkoming van strafbare feiten. Zij heeft daartoe aangevoerd dat door de ongeoorloofde afwezigheid van klager de risico's op delictgedrag en terugval in middelen niet goed beoordeeld konden worden en een verlof richting zijn omgeving een potentieel hoog risico bevatte. Daar is het incident met verbale agressie en een dreigende houding richting medepatiënt op 16 oktober 2024 bijgekomen.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat de beslissing klager in zijn bewegingsvrijheid te beperken heeft voorkomen dat klager zou kunnen terugvallen in middelengebruik en/of strafbare feiten zou kunnen plegen tijdens verlof. Doordat klager zich herhaaldelijk niet aan de afspraken met betrekking planning en verlof had gehouden, was de kans daarop, naar het oordeel van de klachtencommissie, aanwezig. Dat blijkt ook uit klagers voorgeschiedenis.

Daar komt bij dat klager zich op 16 oktober 2024 op de afdeling verbaal agressief jegens een medepatiënt heeft geuit en daarbij een dreigende houding heeft aangenomen. Daarmee heeft klager er blijk van gegeven dat er bij hem sprake was van oplopende spanningen. Dat klager, zoals hijzelf stelt, niet tegen geschreeuw kan, maakt dit niet anders. De commissie kan verweerster op grond hiervan volgen in haar standpunt dat er sprake was van een risico voor verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie.

Daarmee is de noodzaak tot beperking in het recht op bewegingsvrijheid in en rond de accommodatie gegeven en is de effectiviteit ervan gebleken.

Voorts is gebleken dat klager onder begeleiding de accommodatie mocht verlaten en therapie mocht volgen. Gelet daarop is de klachtencommissie van oordeel dat in dezen aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit is voldaan. Dat klager er zelf voor gekozen heeft van de uitgang onder begeleiding geen gebruik te maken, doet daar niet aan af.

Op grond van bovenstaande overwegingen acht de klachtencommissie de klacht inhoudelijk ongegrond.

6 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klacht ongegrond.

7 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz).

De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).